

SIVILOMBUDSMANNEN

Soning i Nederland bryter med Norges menneskerettsforpliktelser

- Innsatte som overføres til Norgerhaven fengsel er ikke sikret et tilstrekkelig vern mot tortur og umenneskelig eller nedverdiggende behandling. Dette fastslår sivilombudsmann Aage Thor Falkanger i en rapport etter besøk til fengselet.

I rapporten pekes det på at straffegjennomføring i en annen stat ikke fritar Norge ansvaret for å forhindre menneskerettsbrudd. Videre understrekes det at det er avgjørende å sikre at det ikke oppstår rettslige tomrom som undergraver innsattes menneskerettsvern. Sivilombudsmannen gjennomførte besøket under forebyggingsmandatet fra FN 19.-22. september 2016. Rapporten fra besøket er offentlig og kan leses på www.sivilombudsmannen.no og er også vedlagt denne pressemeldingen.

I besøksrapporten fremheves det at norske myndigheter etter leieavtalen ikke vil kunne sette i gang en politietterforskning ved mistanke om brudd på forbudet mot tortur og umenneskelig behandling i Norgerhaven.

– En slik løsning fremstår som særlig problematisk i lys av våre forpliktelser etter FNs torturkonvensjon. Det er også problematisk at myndighetsorganer fra en annen stat i en akutt situasjon vil kunne benytte våpen og tvangsmidler mot innsatte som er overført til Nederland for å gjennomføre straff. I et forebyggingsperspektiv utgjør en slik løsning, der norske myndigheter er avskåret fra å ivareta ansvaret for å beskytte innsatte, en risiko for tortur og umenneskelig behandling, sier sivilombudsmannen.

Ombudsmannen peker også på det var uakseptabelt at alle innsatte ble påsatt body-cuff, et tvangsmiddel som hindrer bevegelsesfrihet, på flyturen til og fra Nederland uten at det ble gjort individuelle vurderinger om behov.

Norske myndigheter har siden 2015 leid 242 plasser ved fengselet der innsatte som er straffedømte i Norge, kan sone.

- Selv om de fysiske forholdene i fengselet samlet sett fremstår som gode og de som jobber der får gode tilbakemeldinger fra de innsatte, er det en rekke forhold som gjør at soningen i Nederland får et mindre rehabiliterende innhold enn soning i Norge, sier Aage Thor Falkanger. Utdanningstilbudet i Norgerhaven er ikke tilpasset innsatte med behov for videregående og høyere utdanning. Innsattes reelle mulighet til å motta besøk fra familie og venner er begrenset. Progresjonen i soningen, det vil si soning under gradvis bedre vilkår, er vanskelig på grunn av lang saksbehandlingstid for søknader om for eksempel prøveløslatelse og til mindre restriktivt fengsel. De innsatte får heller ikke informasjon om fremdriften på søknadsbehandlingen. Soningen påvirkes negativt av språkutfordringer og ansattes manglende kjennskap til norsk regelverk og praksis. I rapporten pekes det også på at det er bekymringsfullt at innsatte som har omfattende behov for helsehjelp, unge innsatte og innsatte med manglende engelskkunnskaper overføres, uavhengig om dette skjer frivillig eller ikke.

Sivilombudsmannen behandler klager fra den enkelte på urett fra forvaltningen og har siden 2013 hatt som en egen oppgave å besøke steder der noen er fratatt friheten for å forebygge tortur og umenneskelig behandling. Under forebyggingsmandatet er det gjennomført varslede og uvarslede besøk til 32 fengsler, arrester, barneverninstitusjoner, psykisk helseverninstitusjoner og liknende.

Kontakt:

Aage Thor Falkanger, sivilombudsmann, 22 82 85 40, afa@sivilombudsmannen.no eller via

Anette Hansen, kommunikasjon, 97515708, anh@sivilombudsmannen.no

Sivilombudsmannens forebyggingsenhet mot tortur og umenneskelig behandling foretar regelmessige besøk til steder der mennesker er fratatt friheten, for eksempel fengsler, politiarrester, psykiatriske institusjoner og barnevernsinstitusjoner. Besøkene kan være varslede eller uvarslede. Rapportene fra hvert besøk publiseres på nettsidene til Sivilombudsmannen.